

Rättschefens kommentar

angående

flyktingstatus och resedokument till palestinier

Gällande rätt

Genèvekonventionen

Av Genèvekonventionens artikel 1 D framgår att flyktingar, som redan erhåller skydd eller bistånd av Förenta Nationerna, är uteslutna från att beviljas flyktingstatus. Om sådant skydd upphör ska dock dessa personer utan vidare erhålla de förmåner som stadgas i denna konvention.

Skyddsgrundsdirektivet

Artikel 12.1 i Skyddsgrundsdirektivet anger att en tredjelandsmedborgare eller en statslös person inte kan ges flyktingstatus om

- a) han eller hon omfattas av artikel 1 D i Genèvekonventionen om skydd eller bistånd från andra organ eller kontor inom Förenta nationerna än FN:s Flyktingkommissariat; om sådant skydd eller bistånd av något skäl har upphört, utan att de berörda personernas ställning har fastställts slutgiltigt i enlighet med de relevanta resolutioner som antagits av FN:s Generalförsamling, skall dessa personer automatiskt komma i åtnjutande av förmånerna i detta direktiv,
- b) han eller hon av de behöriga myndigheterna i bosättningslandet tillerkänns samma rättigheter och skyldigheter som följer med medborgarskap i det landet eller rättigheter och skyldigheter som motsvarar dessa.

EU-domstolens praxis

Mål nr. **C-31/09 – Bolbol v. Bevandarasi** es Allampolgarsagi Hivatal, daterad den 17 juni 2010. Målet gällde en kvinna från Gaza, som reste in i Ungern på visering och beviljades ett uppehållstillstånd på nationella regler. När uppehållstillståndet var på väg att gå ut sökte hon asyl och återopade artikel 1D i Genèvekonventionen. Kvinnan kunde dock inte visa att hon varit registrerad hos UNRWA. Endast hennes kusiner var registrerade.

Hon trodde att hon skulle kunna registrera sig hos UNRWA vid ett återvändande men kunde inte styrka det. EU-domstolen fann att samtliga palestinska flyktingar som faktiskt erhållit hjälp från UNRWA omfattas av reglerna. Därmed undantar EU-domstolen personer som endast har eller har haft rätt till beskydd och bistånd från UNRWA. Den som inte kan visa att han/hon varit registrerad och som inte heller på annat sätt kan visa att han/hon erhållit bistånd omfattas därför inte av reglerna.

Mål nr. **C-364/11 – El Kott m.fl.** mot Bevandarlas es Allampolgarsagi Hivatal, daterad den 19 december 2012. Målet gällde ett antal statslösa palestinier som anfört att de haft individuella skäl som tvingat dem lämna UNRWA:s verksamhetsområde. De åberopade att eftersom biståndet från UNRWA upphört var de per automatik berättigade till flyktingstatusförklaring. EU-domstolen konstaterar att formuleringen ”om sådant skydd eller bistånd av något skäl har upphört” innebär att förutom händelser som rör UNRWA direkt – såsom att organet avskaffas eller att organet inte kan fullgöra sitt uppdrag – så ska även omständigheter som den berörda personen inte kan påverka och som tvingar honom eller henne att lämna UNRWA:s verksamhetsområde omfattas. Det räcker dock inte att en person inte befinner sig inom området eller frivilligt beslutar sig för att lämna det för att biståndet ska anses ha upphört. EU-domstolen förklarar vidare att automatiken i bestämmelsen inte medför att medlemsstaten ska erkänna vederbörande som flykting och bevilja flyktingstatus direkt. En prövning måste ske för att konstatera att personen inte omfattas av artiklarna 12.1 b, 12.2 eller 12.3 i direktivet.

Förslag till bedömning

Faktiskt bistånd

Det är genom EU-domstolens praxis klarlagt att det krävs att statslösa palestinier kan göra sannolikt att de faktiskt erhållit hjälp från UNRWA för att de ska kunna beviljas flyktingstatusförklaring om de inte uppfyller kraven i 4 kap 1 § utlänningslagen.

Skyddet upphört

Vidare är det genom EU-domstolens praxis klarlagt att statslösa palestinier som lämnat UNRWA:s område på grund av andra skäl än sådana som medför att de är skyddsbehövande inte heller har rätt att beviljas status som flykting. Detta eftersom skyddet från FN:s organ inte kan anses ha upphört.

För en person som bedöms ha lämnat UNRWA:s område på grund av skäl som gör honom eller henne skyddsbehövande bedöms skyddet från FN:s organ ha upphört. Personen är då berättigad till flyktingstatusförklaring (såvida inte uteslutande på annan grund bör komma i fråga).

Ex nunc-prövning

Ex nunc-prövning innebär att man måste titta både på hur situationen var när personen lämnade UNRWA:s område och hur situationen ser ut vid prövningen. Det krävs således att biståndet från UNRWA upphört när personen lämnade landet och att biståndet från UNRWA inte återupptagits vid prövningen för att flyktingstatusförklaring ska beviljas.

Permanent eller tillfälligt uppehållstillstånd

Beviljad flyktingstatusförklaring förändrar inte personens rätt till uppehållstillstånd. Om skyddsbehovet vid en prövning enligt 4 kap 1 – 2a§ utlänningslagen endast bedöms vara temporärt ska tillfälligt uppehållstillstånd beviljas. Bedöms skyddsbehovet vara av mer permanent art ska permanent uppehållstillstånd beviljas.

Fredrik Beijer
Tf. rättschef